

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXXI

5/1997

Obsah

A. Daňo: Environmentálne manažérske systémy a nástroje výrobkovej politiky štátu	229
Z. Suchánek: Normy pro systémy environmentálneho manažmentu	232
M. Weidlich: Akreditácia certifikačných subjektov v oblasti životného prostredia	237
J. Hřebíček: Environmentální indikátory a hodnocení environmentálního profilu v informačním systému EMS	242
O. Leontiev: Význam, základné charakteristiky a princípy systémov environmentálneho manažérstva	246

Budovanie systémov environmentálneho riadenia v prvých dvoch slovenských podnikoch:

M. Kvasnica: Matador, a. s., Púchov ..	251
D. Hruzík: Slovnaft, a. s., Bratislava ..	254
M. Hranaiová: Ekonomický rast a stav životného prostredia	258
M. Horák: Súčasná možnosti zabezpečenia dodržania emisných limitov tuhých znečisťujúcich látok	262

Tribúna

J. Lopušný: Environmentálne aspekty životného cyklu výrobkov v štátoch OECD	267
---	-----

Kontakty

Z. Suchánek: Environmentální manažment v tornistře ekologa (rozhovor s M. Kužvartem)	270
E. Kalivodová, E. Klanssek: Cezhraničný výskum lovnej zveri	271

Environmentálne systémy riadenia podnikov

Najzávažnejším zdrojom negatívnych vplyvov na životné prostredie je ne-sporne hospodárska, predovšetkým priemyselná činnosť. Vo svete sa rozširuje, a na Slovensko nezadržateľne preniká, nový prístup k starostlivosti o životné prostredie práve v hospodárskej sfére. Jeho podstatou je podnecovanie vnútornej aktivity subjektov, ktorých činnosť môže mať negatívny vplyv na stav životného prostredia kdekofvek, či už na blízke okolie alebo vzdialené oblasti. K vonkajšiemu tlaku environmentálnych právnych predpisov, ktoré sa ukázali ako málo efektívne a v mnohých špecifických prípadoch dokonca demotivujúce, pristupuje teda nový faktor, vyvolávajúci pôsobenie vnútorných síl v organizácii.

Systémy environmentálneho manažérstva (EMS) formulované napr. požiadavkami normy ISO 14001, alebo Nariadenia Rady EHS č. 1836/93 (EMAS), umožňujú hľadať všetky známe zdroje možných negatívnych vplyvov výrobného podniku na životné prostredie, odhadnúť ich význam, prijať reálne opatrenia na ich znížovanie a zhodnotiť dosiahnuté výsledky. K budovaniu týchto systémov pristupujú organizácie dobrovoľne. Môžu ich zavádzať čiastočne alebo postupne, avšak vo fáze overovania pre účely certifikácie alebo registrácie musia byť tieto systémy kompletné, vyhovujúce požiadavkám a fungujúce. Po získaní certifikátu alebo dosiahnutí registrácie sa podnik stáva v očiach verejnosti, ale hlavne odberateľov, dôveryhodnejším.

Bolo by však osudným omylom domnievať sa, že získaním certifikátu či dosiahnutím registrácie sa práca na systéme končí, že sa tým splnili povinnosti voči životnému prostrediu, že podnik sa stáva nadobro dôveryhodným a že má natrvalo zabezpečený ľahší prístup k zákazníkom. Naopak, podnik, ktorý dosiahol určitý stupeň dôveryhodnosti tým, že vybudoval a uviedol do chodu systém environmentálneho manažérstva a dosiahol i jeho oficiálne uznanie, musí na udržanie výhod, ktoré mu z toho vyplývajú, zabezpečiť "trvalé zlepšovanie environmentálneho správania sa". Tieto slová ukrývajú základný cieľ a zmysel EMS.

V praxi to znamená, že otázkami ochrany životného prostredia sa v podniku už nezaobera len "podnikový ekológ", resp. útvar životného prostredia, ale trvalý ohľad na možné (environmentálne) dôsledky všetkých činností podniku sa stáva súčasťou systému riadenia. Pravidelné overovanie dosiahnutých výsledkov v znižovaní zaťaženia životného prostredia a formulácia nových cieľov a úloh s konkrétnymi povinnosťami, právomocami i zodpovednosťou všetkých zainteresovaných, vrátane primeraného informovania verejnosti, sú trvalou súčasťou riadiaceho systému podniku. Nezastupiteľnú úlohu pri rozhodovaní, budovaní i kontrole EMS má práve vrcholový manažment, ktorému by malo najviac záležať na kvalitnej produkcii, záujme odberateľov i udržaní dobrého imidžu firmy.

Andrej Šoltés

Aktuality

- J. Kučírek:** "Utópia" Josefa Vavrouška, alebo päťročná bilancia záverov Summitu Zeme 227
M. Moyzeová: Odborný seminár EIA 273
S. Košíčiarová: Smernice Európskej únie a právo životného prostredia 273

Recenzie

- I. Thurzo:** Mestá, vidiek, Slovensko .. 275
T. Hrnčiarová: Minerálne a termálne vody Slovenska – história a súčasnosť 276
J. Drdoš: Blahobyť šetrením 277
Prečítali sme 278
Kalendárium 279

Contents

- A. Daňo:** Environmental Management Systems and Implements of Production State Policy 229
Z. Suchánek: Standards for Environmental Management Systems 232
M. Weidlich: Accreditation of Environmental Certification Bodies 237
J. Hřebíček: Environmental Indicators and Evaluation of Environmental Profile in Information System for EMS 242
O. Leontiev: Meaning, Basic Characteristics and Principles of Environmental Management Systems 246

Building of Environmental Management Systems in the First Two Slovak Enterprises:

- M. Kvasnica:** Matador, joint-stock company, Púchov 251
D. Hrzák: Slovnaft, joint-stock company, Bratislava 254
M. Hranaiová: Economic Growth and State of the Environment 258
M. Horák: Present Possibilities of Observance of Emission Limits to Solid Pollutants 262

Tribune

- J. Lopusný:** Life Cycle of Products in the OECD Countries – Environmental Aspects 267

Contacts

- Z. Suchánek:** Environmental Management in the Knapsack of an Ecologist (discussion with M. Kužvart) . 270
E. Kalivodová, E. Klansek: Transfrontier Research of Game 271

Environmental Management Systems

It is incontestable that economic and first of all industrial activities are the most important sources of environmental impacts.

A new approach to the environmental protection just in the economic sphere expands in the world as well as in Slovakia. The basis of this approach is stimulation of internal activities of those subjects, that are supposed to have negative environmental impact wherever – in the near surroundings or in distant areas. With the external pressures caused by environmental legislation (that seemed to be of low effectiveness and in specific cases even demotivative) joins a new factor giving rise the action of internal forces in economic subjects.

Environmental management systems (EMS), formulated by requirements of ISO 14001 standard or Council Regulation (EEC) No 1836/93 (EMAS) are systems which enable to find out all known sources of possible negative environmental impacts of the enterprise, to estimate their significance, to identify real measures for their lowering and to assess results achieved. Enterprises can start the building up of systems voluntarily. They can implement them partly, or step by step but in the phase of its auditing for the certification or registration purposes they must be complete, in conformance with the requirements and functioning. After obtaining the certificate or registration the enterprise is more trustworthy for the public and mainly for customers.

It would be fatal mistake to think that by obtaining the certificate or registration the work is finished, the obligation to the environment is met, the enterprise is entirely trustworthy and that it has good access to customers forever. On the contrary, the company that reached a certain degree of trustworthiness by the implementation of EMS and its certification or registration must do much more. For keeping up the advantages the company must carry out activities that assure "continual improvement of environmental performance". The basic objective and the sense of EMS is hidden in above mentioned words.

In practice this means that the issues of environmental protection in the company concerns not only one employee (the company "environmentalist") or a department, but the permanent consideration to possible environmental consequences of all company activities becomes the part of management system. Regular auditing of results in lowering of environmental impacts and formulation of new objectives and tasks with concrete duties, accountability and responsibility for all involved persons including the relevant communication with public is then the permanent part of the company management system. Just the top management of a company that is anxious to produce high quality, to have a customer interest and to keep a good image of company, has an irreplaceable role in the decision, implementation, functioning and control of EMS.

Andrej Šoltés

Recent news

- J. Kučírek:** "Utopia" of Josef Vavroušek or a Five-Year Balance of the Summit of the Earth Conclusions 227
M. Moyzeová: Professional Seminar of the EIA 273
S. Košíčiarová: Directives of European Union and Environmental Law ... 273

Reviews

- I. Thurzo:** Towns, Countryside, Slovakia 275
T. Hrnčiarová: Mineral and Thermal Waters of Slovakia – History and the Present 276
J. Drdoš: Affluence with Saving 277
We have read... 278
Calendar 279